

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА БЕЗПЕРЕРВНОЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ В РАДІОЛОГІЇ (ТРИРІЧНИЙ ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ КУРСІВ)

Проф. М. І. Спужак, проф. О. П. Шармазанова
Харківська медична академія післядипломної освіти

Післядипломна підготовка лікаря-рентгенолога включає безперервне навчання — спеціалізацію, передатестаційні цикли, тематичне вдосконалення, конгреси, конференції, симпозіуми, самостійне навчання.

У зв'язку з цим кафедра променевої діагностики ХМАПО разом із НМАПО, Асоціацією радіологів України і центром рентгеновських технологій організували в 2010 р. Українську школу безперервної післядипломної освіти (УШБПО) в радіології. Головою педагогічної ради школи обрано зав. кафедри променевої діагностики ХМАПО проф. М. І. Спужака. Мета школи — продовжити безперервне навчання в радіології у вигляді дводенних курсів разом із науково-практичною конференцією. Слухачі школи — переважно молоді фахівці з променевої діагностики.

Курси проводили двічі на рік у різних регіонах України. За 3 роки проведено всього 6 таких курсів, які включали лекції і проведення майстер-класів, а також демонстрації цікавих і складних для діагностики випадків із практики рентгенологів різних областей України.

Перші курси УШБПО в радіології проведено 21–22 травня 2010 р. в м. Кам'янець-Подільському співробітниками кафедри променевої діагностики ХМАПО. Їх присвячено променевій діагностиці патології легень, особливо в дітей, і опорно-рухового апарату:

1-й лекційний курс: «Рентгенодіагностика патології легень»;

2-й лекційний курс «Променева діагностика захворювань опорно-рухового апарату».

Окремо прочитано лекцію проф. Ю. Т. Кіношенка на тему «Сучасний» рак шлунка та можливості рентгенодіагностики малих форм».

Майстер-класи: «Діагностичні помилки при захворюваннях легень», «Діагностичні помилки при захворюваннях легень у немовлят» (ас. В. В. Шаповалова), «Рентгеносеміотика в остеології» (проф. О. П. Шармазанова).

У лекціях і майстер-класах основну увагу звертали на можливості традиційного рентгенологічного дослідження в діагностиці захворювань легень і системи опори та руху. Проф. Д. С. Мечев (зав. кафедри радіології НМАПО) на початку курсів

доповів про зміни в системі безперервної медичної освіти радіологів України і нові вимоги до неї.

Другі курси УШБПО в радіології проведено в Харківській області в санаторії «Березівські мінеральні води» 12–13 листопада 2010 р. У цій школі, крім співробітників кафедри променевої діагностики ХМАПО, взяли участь провідні фахівці Харківщини і Києва. Курси було присвячено ювілею Голови педагогічної ради школи, зав. кафедри променевої діагностики ХМАПО проф. Спужаку М. І.

1-й лекційний курс: «Променева діагностика захворювань опорно-рухового апарату»;

2-й лекційний курс: «Променева діагностика невідкладних станів черевної порожнини»;

3-й лекційний курс: «Променева діагностика патології легень».

Майстер-класи: «Променева діагностика гіперпаратиреозу: складнощі та помилки» (проф. О. П. Шармазанова), «Діагностичні помилки при захворюваннях черевної порожнини» (доц. М. О. Бортний), «Променева діагностика закритих ушкоджень грудної клітки» (О. В. Панченко). На цій школі демонструвалися цікаві випадки з практики рентгенологів різних областей України: тубулярно-ворсинчаста аденома низхідного відділу ободової кишки» (А. Я. Киницька, м. Хмельницький), «Вроджена діафрагмальна грижа» (Ю. В. Іщук, м. Київ), «Незріла периферична нейроектодермальна пухлина (пухлина Аскіна)» (М. І. Дьолог, м. Тячев, Закарпатської області), «Набута кіста правої легені у немовляти як ускладнення атрезії стравоходу з нижньою трахеостравохідною норницею» (Ю. В. Іщук, м. Київ).

Треті курси УШБПО в радіології проведено в с. м. т. Корейз (санаторій Місхор) 3–4 червня 2011 р. Загальна тема — «Променева діагностика в онкології»:

1-й лекційний курс: «Променева діагностика пухлин легень і середостіння»;

2-й лекційний курс: «Променева діагностика пухлин опорно-рухового апарату»;

3-й лекційний курс: «Променева діагностика в онкології».

Майстер-класи: «Радіонуклідна діагностика в онкології» (проф. Д. С. Мечев), «Променева діагностика пухлин легень» (Ю. П. Милан), «Променева діагностика метастатичних уражень кісток»

(проф. О. П. Шармазанова), «Променева діагностика пухлин нирок» (ас. А. В. Мангова), «Променева діагностика пухлин грудної залози» (В. Б. Мякіньков).

Випадки з практики демонстрували доц. М. О. Бортний «Множинна лімфома шлунка» (м. Харків) і Н. С. Беляя «Карцинома кори надниркової залози» (м. Дніпропетровськ).

Четверті курси УШБПО в радіології провели в м. Полтаві 30 вересня—1 жовтня. Тема: «Променева діагностика легеневого і позалегеневого туберкульозу»:

1-й лекційний курс: «Променева діагностика легеневого туберкульозу»;

2-й лекційний курс: «Променева діагностика позалегеневого туберкульозу»;

3-й лекційний курс: «Променева діагностика кістково-суглобового туберкульозу».

Майстер-класи: «Диференційна променева діагностика вогнищового туберкульозу легень» (доц. Р. Ю. Чурилін), «Диференційна променева діагностика інфільтративного туберкульозу легень» (ас. В. В. Шаповалова), «Променева діагностика запальних захворювань нирок» (ас. А. В. Мангов), «Променева диференційна діагностика туберкульозних артритів» (проф. М. І. Спужак), «Променева диференційна діагностика туберкульозних спондилітів» (проф. О. П. Шармазанова).

П'яті курси УШБПО радіології проведені в санаторії Місхор с. м. т. Корейз АР Крим 18—19 травня 2012 р. Загальна тема: «Променева діагностика захворювань голови та шиї»:

1-й лекційний курс: «Променева діагностика травм голови і шиї»;

2-й лекційний курс: «Променева діагностика захворювань голови та шиї»;

3-й лекційний курс: «Променева діагностика захворювань головного мозку».

Майстер-класи: «Інтра- та екстрамедулярні пухлини шийної локалізації: особливості діагностики та хірургічного лікування» (канд. мед. наук Р. Б. Костриця), «Можливості МРТ в діагностиці епілепсії та епілептиформних синдромів» (канд. мед. наук В. В. Воробйов).

Шості курси УШБПО в радіології проведено в м. Луганську 26—27 жовтня 2012 р. Загальна тема: «Променева діагностика в артрології»:

1-й лекційний курс: «Променева діагностика запальних і дистрофічних захворювань суглобів»;

2-й лекційний курс: «Променева діагностика травматичних ушкоджень суглобів»;

3-й лекційний курс «Променева діагностика в педіатричній артрології».

Майстер-класи: «Диференційна променева діагностика дистрофічних захворювань суглобів» (проф. О. П. Шармазанова), «Променева діагностика захворювань кульшових суглобів у дітей» (канд. мед. наук Н. С. Лисенко).

Окрім того, демонструвалися цікаві випадки з областей: «Променева діагностика асептичного некрозу голівки стегнової кістки у дорослих» (канд. мед. наук А. О. Грицай, м. Луганськ), «Променева діагностика гігантоклітинної пухлини надколінка» (Р. В. Златник, м. Харків), «Поодагричний поліартрит з ураженням хребта» (Є. М. Чуканов, м. Луганськ).

Відвідуваність курсів УШБПО в радіології складала від 126 до 240 рентгенологів практично зі всіх областей України. Після кожної школи проводили безіменне анкетування і опитування слухачів щодо тематики і змісту прочитаних лекцій і проведених майстер-класів. Аналіз отриманої інформації показав високу оцінку школи, високий професіоналізм доповідачів і значну зацікавленість лікарів — променевих діагностів у проведенні таких курсів. Зокрема, зазначено значення лекцій і майстер-класів, де не лише показували можливості сучасних променевих методів візуалізації (комп'ютерної рентгеновської та магнітно-резонансної томографії, ультразвукового і радіонуклідного методів), а й звертали значну увагу на традиційне рентгенологічне дослідження, яке залишається в більшості випадків провідним і доступним методом діагностики захворювань різних органів та систем.

Необхідно зазначити, що за три роки існування школи було прочитано 67 лекцій і проведено 18 майстер-класів, причому близько половини лекцій і 75% майстер-класів проведені силами кафедри променевої діагностики ХМАПО.

Оцінюючи трирічний досвід проведення такої школи, необхідно зазначити, що разом зі спеціалізацією, передатестаційними циклами, тематичним удосконаленням, участю в конгресах, з'їздах, науково-практичних конференціях і самостійним навчанням, курси УШБПО з радіології сприяють підвищенню рівня професійної підготовки променевих діагностів. Такі курси слід і надалі проводити в різних регіонах України.